

KUOPIO

Talousarvio 2026

Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut

LIIKUNTA, KULTTUURI JA YHTEISÖPALVELUT

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut edistävät asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisevät asukkaiden sosiaalista eriarvoistumista. Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut tuottavat ennaltaehkäiseviä palveluita, joilla vahvistetaan hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä kaupungin vetovoimaisuutta ja pitovoimaa. **Palveluihin kuuluvat kirjastopalvelut, museopalvelut, liikuntapaikkapalvelut, yhteisöpalvelut, kaupunginteatteri sekä musiikkikeskus ja kaupunginorkestra.**

Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalveluiden toimintaa ohjaavat Kuopion strategia ja sen eri toteuttamisohjelmat. Palveluiden toiminnan ja palvelutarjonnan kehittämistä linjaa erityisesti Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma. Hyvinvoiva Kuopio -ohjelman mukaisella, pitkäjänteisellä ja tutkittuun tietoon perustuvalla toimintakulttuurin sekä toiminnan kehittämisellä tähdätään kuopiolaisten nykyistä parempaan hyvinvointiin. **Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalveluilla** on keskeinen rooli, kun toimintaa kehitetään Kuopion hyvinvointikertomuksen ja kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja painopisteiden linjassa muun muassa vuonna 2023 valmistuneiden Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -ohjelmien toimenpiteissä. Näiden rinnalle toimintaa ohjaamaan on rakennettu edelleen kehitettävät Meidän Kuopio -periaatteet, jotka tähtäävät asukkaiden osallistumiseen kaupunkia kehitettäessä sekä kaupungin palvelutarjontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa sekä asukastointia ja lähidemokratiatoimintaa kehitettäessä kaupungin eri alueilla.

Kuopion kaupunginkirjasto tarjoaa kirjastopalvelut pääkirjastossa, 13 lähikirjastossa, kahdessa kirjastoautoissa sekä verkko-kirjastossa. Kaavi ja Tuusniemi ostavat kirjastopalvelut Kuopiolta. Kahdeksan Kuopion kaupunginkirjaston lähikirjastoista on varustettu omatoimikirjastoiksi, ja asiakkaat pääsevät niihin rajoitetusti myös silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Kuopion kaupunginkirjasto toimii opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella alueellisen kehittämistehtävän kirjastona alueen Etelä- ja Pohjois-Savo. Tässä tehtävässä Kuopion kaupunginkirjasto tukee toimialueensa yleisten kirjastojen kehittymistä, henkilöstön osaamista sekä edistää yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö resursoi tehtävän kokonaan. Kuopion kaupunginkirjasto on mukana paitsi alueellisessa, myös valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoyhteistyössä.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on ehkäistä maksuttomien ja helposti saavutettavien palveluiden avulla syrjäytymistä. **Monilukutaito antaa yhdenvertaisia valmiuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja tukee positiivista demokratiakehitystä.** Kirjasto tarjoaa kokoelmien, asiakas- ja tietopalvelujen, tilojen, pedagogisen toiminnan ja tapahtumien kautta yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, tietoon, oppimiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen, demokratiaan ja sananvapauteen. Kirjastopalvelut kuuluvat sivistyksellisiin perusoikeuksiin ja kirjaston lakisääteisenä tehtävänä on edistää lukemista ja tehdä mediakasvatusta aineistojen, sisältöjen avaamisen, tietopalvelun ja muun toiminnan avulla, toimia kohtaamispaikkana tarjoten tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää kulttuurista ja yhteiskunnallista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa ja kehittää verkkopalveluja ja -aineistoja fyysisten aineistojen ja palveluiden rinnalla. Palveluiden yleinen digitalisoituminen lisää kuntalaisten avuntarvetta palvelujen ja tiedonlähteiden tavoittamisessa. Kirjastopalvelut tarjotaan kaikille kuntalaisille ja tässä on huomioitava erityisesti lasten ja nuorten yhdenvertaiset mahdollisuuden päästä palvelujen piiriin, lapsiperheet, eri kieli- ja kulttuuriryhmät, erityistä tukea tarvitsevat, lukemisesteiset, liikkumisesteiset, väestön ikääntyminen, digitaitojen puute sekä eri puolilla kuntaa asuvat kuntalaiset. Kirjastopalvelut vahvistavat kaupungin vetovoimaa ja maksuttomina lähipalveluina luovat yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja hyvinvointia eri asuinalueilla asuville kuntalaisille.

Museopalvelut koostuvat Kuopion kulttuurihistoriallisesta museosta, Kuopion luonnontieteellisestä museosta ja Kuopion taidemuseosta sekä museoiden yhteisestä yleisötyön tiimistä. Museoiden toimintaa ja valtionosuusrahoitusta säätelee museolaki. Museoiden toiminta perustuu Kuopion kaupungin museosäännössä vahvistettuihin museoiden tehtäviin. Kulttuurihistoriallisen museon toimintaa ohjaavat **alueellisen vastuumuseon kulttuuriympäristötehtävään sisältyvässä viranomaisyhteistyössä muun muassa muinaismuistolaki, alueidenkäyttölaki, rakentamislaki ja laki rakennusperinnön suojelemisesta.** Talentamis- ja säilyttämistehtävät ovat museoiden ydintoimintaa. Museot tuottavat tutkimukseen perustuvaa tietoa ja tarjoavat monipuolisia asiantuntijapalveluita. Museot ovat hyvinvointia edistäviä, helposti saavutettavia, toiminnallisia ja elämyksellisiä oppimisympäristöjä, kulttuurilaitoksia ja asiantuntijaorganisaatioita. Ne tuottavat monipuolisia näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan vahvistavat Kuopion kaupungin vetovoimaa ja palveluita. Kuopion kaupungin museot ovat oman toimialansa alueellisia vastuumuseoita Pohjois-Savossa, luonnontieteellisen museon vastuualueeseen kuuluu lisäksi Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Karjala. Alueellisilla vastuumuseoilla on museolakiin perustuvat, valtionosuusrahoitetut alueelliset tehtävänsä.

Liikuntapaikkapalvelut edistävät kuopiolaisten liikkumista tarjoamalla kuntalaisille palveluita sisä- ja ulkoliikuntapaikoilla. Liikuntapaikat mahdollistavat omatoimisen liikkumisen lisäksi ohjatun liikunnan harrastamiseen niin kuopiolaisille kuin valtakunnallisille sekä kansainvälisille liikkujille ja urheilijoille. Liikuntapaikoilla on myös mahdollista järjestää kaiken kokoisia tapahtumia niin liikunnan, urheilun kuin muidenkin tapahtumien muodossa.

Yhteisöpalvelut innostavat yhteistyössä kaupungin muiden palveluiden, järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa asukkaita toimimaan oman ja toistensa hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä. Yhteisöpalvelut koostuvat liikunnan ja kulttuuritoiminnan edistämisen palveluista, avustus- ja järjestöpalveluista, asukas- ja yhteisötoiminnasta, hyvinvoinnin, terveyden edistämisen sekä ehkäisevän päihdetyön, sekä hyvinvointitiedolla johtamisen koordinoinnista, maaseutualueiden pitäjäraati-toiminnan koordinoinnista sekä Kino Kuvakukon ja Kino Mantun elokuvatoiminnasta. Hyvinvoiva Kuopio, Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -ohjelmia ja Meidän Kuopio -toimintamallia koordinoimalla ja kehittämällä edistetään kuopiolaisten hyvinvointia monialaisesti.

Taidepalvelut edistävät Kuopion ja ympäristökuntien asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia järjestämällä teatteri-, musiikki- ja muita kulttuurielämyksiä ja tapahtumia sekä kokous- ja kongressitoimintaa. Kulttuuripalvelutehtävän lisäksi taidelaitokset kasvattavat ja kehittävät ulosvuokraustoimintaansa, joka on tärkeä keino kasvattaa omien tulojen määrää.

Kuopiolaisten hyvinvoinnin tila, ikärakenteen muutos ja muut toimintaympäristön muutokset edellyttävät palveluiden kehittämistä. Tavoitteena on ennaltaehkäisevien palveluiden käytön lisääminen. Hyvinvoinnin edistämisen palvelut edistävät edellä mainittujen strategisten tavoitteiden lisäksi myös kaupungin tunnettuutta ja veto- ja pitovoimaa, mikä näkyy asukastyytyvyytenä, muuttovoittona sekä matkailun lisääntymisenä ja kansainvälistymisenä. Palvelujen kehittämiseen vaikuttaa lisäksi yleisen vaatimustason nousu ja eri kohderyhmien muuttuvat palvelutarpeet. Kuopion hyvinvointia edistävät palvelut palvelevat koko maakuntaa ja laajemminkin koko Itä-Suomea.

Eri toimintoja ja palveluja kehitetään yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa sekä kumppanuuteen perustuvissa yhteistyöverkostoissa. Kehittämistyössä painotetaan ennaltaehkäisyä, varhaista tukemista ja poikkihallinnollista sekä monitoimijaista yhteistyötä. Asukkaiden osallistuminen suunnitteluun ja toteutukseen on normaali toimintatapa kaikkien palvelujen kehittämisessä.

Kuopion kaupunki on pää toteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä-Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Rahoituksesta 80 % tulee ESR+-rahoituksesta. Muiden mukana olevien Pohjois-Savon kuntien rahoitusosuus kattaa ryhmähankkeen maksatushakeusten mukaan 6,5–10 %. Kuopion omarahoitusosuus on 10–13,5 %. Hankkeessa työskentelee hankerahoituksella projektipäällikkö, kaksi muutosvalmentajaa ja kaksi viestintäasiantuntijaa. Hanksihteeri työskentelee 50 % työpanoksella ja nämä palkkakulut katetaan hankkeen flat rate -osuudesta. Hankejohtaja työskentelee Kuopion kaupungin perusrahoituksella. Kuopion osahankkeelle on hankesuunnitelmaan kirjattu kaksi toimenpidettä: 1) työhyvinvoinnin muutosvalmennus ja 2) vaikuttava muutosviestintä. Kuopion kaupungin toteuttamassa osahankkeen kokonaistavoite on valmentaa 576 työssäkäyvää henkilöä ja osallistaa 94 yritystä tai työpaikkaa 31.8.2026 mennessä. Pääviestintäkanavana on www.mielitekomedia.fi. Hankeen osallistujatavoite on saavutettu, joten vuonna 2026 keskitytään toiminnan juurruttamiseen Mielitekoagentti/-lähettiläs toiminnan pilotoinnin avulla sekä jatkamalla monikanavaista- ja äänistä viestintää. Myös muutosvalmennuksia jatketaan kysynnän mukaan. Vuoden 2026 aikana valmistellaan Mieliteko 3.0 -hankekausi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Palveluja kehitetään Meidän Kuopion osallisuusmallin mukaisesti niin asukkaita kuin muita toimijoita suunnitteluun osallistaen.

Viime vuosina kaupunki on investoinut liikunta- ja kulttuuritiloihin merkittävästi. Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus avattiin käyttäjille elokuussa 2024. Kaupungin omat investoinnit tiloihin vähenevät. Suurempia tulevia investointitarpeita ovat museoiden kokoelmatilaratkaisut, Väinölänniemen stadionin peruskorjaus ja pääkirjaston peruskorjaus. Keskuskentän jalkapallostadion ja Puijon mäkiakeskus tarkastellaan erilliskysymyksinä.

Kaupungin tuottamien liikuntapaikkapalvelujen lisäksi asukkaiden kysyntään vastaavat myös yksityiset palveluntuottajat. Kaupunki on edistänyt yksityisen palvelutuotannon kehittämistä harkinnanvaraisesti tukemalla investointiavustuksin ja hankkimalla käyttöaikaa kaupungin tuottamien palveluiden tarpeisiin.

Hyvinvointia edistävien palveluiden kehittämistä jatketaan, ja niiden yhteistä tiedotusta, markkinointia ja viestintää lisätään. Tavoitteena on saada palvelut kohtaamaan erityisesti ne kuntalaiset, jotka niitä eniten tarvitsevat. Tämä huomioidaan palveluverkoston kehittämistyössä ja palvelutarjonnassa.

Digitaalisuutta lisätään asiakaspalvelun parantamiseksi, palvelujen tehostamiseksi ja resurssiviisaan toiminnan kehittämiseksi. Resurssiviisaus huomioidaan mm. kirjastoautopalveluiden kehittämisessä. Tilanhallinta-, kulunvalvonta- ja älylukitusjärjestelmien sekä verkkomaksamisen kehittämistä jatketaan ja tuetaan tiedolla johtamisen ratkaisuiden kautta. Toimintaympäristön muuttuessa henkilöstön osaamista ja digikyvykkyyttä kehitetään jatkuvasti. Kumppanuus viranomaisien, yritysten, tutkimuslaitosten ja järjestöjen kanssa lisääntyy. Asukkaiden osallistumismahdollisuudet palvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen kasvavat myös virtuaalisten palvelukanavien ja alustojen myötä.

Avustus- ja maksupolitiikan toimintamalleja uudistetaan huomioiden erityisesti nuorten kohderyhmä sekä alueellinen kehittämisyyhteistyö. Asukkaiden hyvinvointiin liittyvän tiedonkeruun ja analysoinnin menetelmiä sekä hyvinvointiviestintää kehitetään systemaattisesti tukemaan kaupungin hyvinvointityötä.

Talouden tasapainotusohjelman vaikutukset

Kuopion kaupungin talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteet näkyvät vuonna 2026 hyvinvoinnin edistämisen palveluissa palvelutason alentumisena ja palvelutarjonnan vähenemisenä.

Henkilöstösuunnittelu

Henkilöstösuunnitelma	TP	KS	TP	TA	Muutos
LIIKUNTA, KULTTUURI JA YHTEISÖPALVELUT	2024	2025	2025	2026	KS2025/TA2026
	htv	HTV	htv	htv	htv
Vastuualue yhteensä	396,0	412,1	391,7	352,1	-60,0

Toimintaympäristön muuttuessa henkilöstön osaamista ja digikyvykkyyttä kehitetään jatkuvasti. Henkilöstön ammatillista kouluttamista jatketaan palvelutarpeiden ja koulutustarjonnan mukaan. Kaupungin oman koulutustarjonnan lisäksi hyödynnetään myös alakohtaisia koulutuksia sekä mahdollisuuksien mukaan myös oppilaitosten, mm. yliopistojen tarjolla olevaa täydennyskoulutusta. Työhyvinvointia ylläpidetään ja edistetään työhyvinvointisuunnitelmien mukaisesti.

Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalveluiden henkilöstölisäyksiä vuodelle 2026 ovat 0,5 htv kirjastopalveluihin hallintoressia ja 0,5 htv Mielitekohankkeen jatkohankkeen valmisteluun. Henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu vähennyksenä kansalaisopiston (58 htv) siirto opetus ja nuorisopalvelut -vastuualueelle, palvelumuotoilun (1 htv) siirto strategia ja viestintä -vastuualueelle ja tapahtumatiimin (2 htv) siirto yrityspalveluun.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut tukevat toiminnallaan yhdenvertaista kansalaisuutta aikuisten ja lasten sekä eri lapsiryhmien välillä. Hyvinvoinnin edistämisen palvelut tarjoavat lapsille ja nuorille monipuoliset mahdollisuudet harrastamiseen sekä lasten ja nuorten sosiaalisiin, tiedollisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut tekevät yhteistyötä kaupunkiympäristön- ja tilapalveluiden kanssa ympäristöystävällisen toimintaympäristön kehittämiseksi ja pyrimme edistämään asukkaiden ympäristöystävällistä asenneilmapiiriä ja toimintatapoja.

Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden tuottamat palvelut lisäävät asuinympäristön vetovoimaisuutta ja asiakasvirtaa alueen yrityksille ja muille toimijoille. Lisäksi kirjastot tarjoavat tiloja etätönn tekemiseen ja kokoontumiseen.

Talouden tasapainottamisesta johtuvat palvelutason alenemiset ja -muutokset voivat vähentää asukkaiden mahdollisuuksia käyttää hyvinvoinnin edistämisen tuottamia palveluita.

Määrärahat vuodelle 2026

Vastuualue yhteensä	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	12 534	14 814	12 670	-2 144	-14,5 %
Myyntitulot	1 517	2 079	1 245	-834	-40,1 %
Maksutulot	6 338	7 921	6 691	-1 230	-15,5 %
Tuet ja avustukset	1 245	1 257	1 244	-13	-1,0 %
Vuoratuotot	2 840	3 076	3 009	-67	-2,2 %
Muut toimintatulot	595	481	481	0	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-63 786	-65 633	-61 095	4 538	-6,9 %
Henkilöstömenot	-22 410	-22 570	-19 220	3 350	-14,8 %
Palvelujen ostot	-7 494	-7 642	-7 257	385	-5,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 337	-2 363	-2 244	119	-5,0 %
Avustukset	-4 020	-3 751	-3 679	72	-1,9 %
Vuokramenot	-27 312	-29 140	-28 371	769	-2,6 %
Muut toimintamenot	-214	-168	-325	-157	93,6 %
TOIMINTAKATE	-51 252	-50 819	-48 425	2 394	-4,7 %

Kirjastopalvelut	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	835	810	810		0,0 %
Myyntitulot	352	350	350		0,0 %
Maksutulot					
Tuet ja avustukset	264	232	232		0,0 %
Vuoratuotot	24	20	20		0,0 %
Muut toimintatulot	195	208	208		0,0 %
TOIMINTAMENOT	-7 539	-7 583	-7 748	-165	2,2 %
Henkilöstömenot	-3 721	-3 693	-3 876	-183	5,0 %
Palvelujen ostot	-516	-539	-539		0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-939	-949	-949		0,0 %
Avustukset					
Vuokramenot	-2 356	-2 398	-2 380	18	-0,8 %
Muut toimintamenot	-7	-5	-5		0,0 %
TOIMINTAKATE	-6 704	-6 773	-6 938	-165	2,4 %

Museopalvelut	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	1 042	962	962		0,0 %
Myyntitulot	165	167	167		0,0 %
Maksutulot	667	653	653		0,0 %
Tuet ja avustukset	151	82	82		0,0 %
Vuoratuotot	45	55	55		0,0 %
Muut toimintatulot	13	5	5		0,0 %
TOIMINTAMENOT	-7 117	-6 926	-7 101	-175	2,5 %
Henkilöstömenot	-2 657	-2 460	-2 582	-122	5,0 %
Palvelujen ostot	-666	-700	-700		0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-175	-175	-175		0,0 %
Avustukset					
Vuokramenot	-3 574	-3 579	-3 632	-53	1,5 %
Muut toimintamenot	-44	-12	-12		0,0 %
TOIMINTAKATE	-6 075	-5 964	-6 139	-175	2,9 %

Liikuntapalvelut	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	4 564	5 907	5 907		0,0 %
Myyntitulot	125	309	309		0,0 %
Maksutulot	2 604	3 712	3 712		0,0 %
Tuet ja avustukset	70	12	12		0,0 %
Vuoratuotot	1 762	1 832	1 832		0,0 %
Muut toimintatulot	4	42	42		0,0 %
TOIMINTAMENOT	-22 545	-24 365	-24 770	-405	1,7 %
Henkilöstömenot	-2 263	-2 302	-2 416	-114	5,0 %
Palvelujen ostot	-3 678	-3 709	-3 676	33	-0,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-701	-737	-737		0,0 %
Avustukset					
Vuokramenot	-15 835	-17 568	-17 892	-324	1,8 %
Muut toimintamenot	-68	-49	-49		0,0 %
TOIMINTAKATE	-17 981	-18 458	-18 863	-405	2,2 %

Yhteisöpalvelut	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	591	298	298		0,0 %
Myyntitulot	1	46	46		0,0 %
Maksutulot	202	191	191		0,0 %
Tuet ja avustukset	298	55	55		0,0 %
Vuoratuotot	25		0		
Muut toimintatulot	64	6	6		0,0 %
TOIMINTAMENOT	-6 793	-6 563	-6 592	-29	0,4 %
Henkilöstömenot	-1 586	-1 618	-1 636	-18	1,1 %
Palvelujen ostot	-612	-625	-624	1	-0,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45	-57	-57		0,0 %
Avustukset	-3 955	-3 679	-3 679		0,0 %
Vuokramenot	-589	-577	-589	-12	2,0 %
Muut toimintamenot	-8	-7	-7		0,0 %
TOIMINTAKATE	-6 203	-6 265	-6 294	-29	0,5 %

Kansalaisopisto	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	2 120	2 144		-2 144	-100,0 %
Myyntitulot	773	834		-834	-100,0 %
Maksutulot	1 172	1 230		-1 230	-100,0 %
Tuet ja avustukset	70	13		-13	-100,0 %
Vuoratuotot	50	67		-67	-100,0 %
Muut toimintatulot	55				
TOIMINTAMENOT	-5 603	-5 639		5 639	-100,0 %
Henkilöstömenot	-3 835	-3 936		3 936	-100,0 %
Palvelujen ostot	-386	-299		299	-100,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-107	-123		123	-100,0 %
Avustukset	-65	-72		72	-100,0 %
Vuokramenot	-1 190	-1 186		1 186	-100,0 %
Muut toimintamenot	-20	-23		23	-100,0 %
TOIMINTAKATE	-3 484	-3 495	0	3 495	-100,0 %

Kaupunginteatteri	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	1 691	2 128	2 128		0,0 %
Myyntitulot	8	87	87		0,0 %
Maksutulot	1 308	1 645	1 645		0,0 %
Tuet ja avustukset	30	11	11		0,0 %
Vuoratuotot	257	335	335		0,0 %
Muut toimintatulot	88	50	50		0,0 %
TOIMINTAMENOT	-7 147	-7 148	-7 394	-246	3,4 %
Henkilöstömenot	-4 070	-4 142	-4 347	-205	5,0 %
Palvelujen ostot	-631	-545	-545		0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-223	-206	-206		0,0 %
Avustukset					
Vuokramenot	-2 192	-2 230	-2 271	-41	1,8 %
Muut toimintamenot	-31	-25	-25		0,0 %
TOIMINTAKATE	-5 456	-5 020	-5 266	-246	4,9 %

Musiikkikeskus	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	1 322	1 579	1 579		0,0 %
Myyntitulot	66	129	129		0,0 %
Maksutulot	385	490	490		0,0 %
Tuet ja avustukset	20	23	23		0,0 %
Vuoratuotot	676	767	767		0,0 %
Muut toimintatulot	175	170	170		0,0 %
TOIMINTAMENOT	-6 176	-5 917	-6 118	-201	3,4 %
Henkilöstömenot	-3 542	-3 502	-3 676	-174	5,0 %
Palvelujen ostot	-908	-707	-707		0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-141	-91	-91		0,0 %
Avustukset					
Vuokramenot	-1 553	-1 577	-1 604	-27	1,7 %
Muut toimintamenot	-33	-41	-41		0,0 %
TOIMINTAKATE	-4 854	-4 338	-4 539	-201	4,6 %

Liikunta, kulttuuri ja yhteisö- palvelujen yhteiset	TP 2024	TA 2025 +M	TA 2026	Muutos 2025 / 2026	Muutos % 2025 / 2026
TOIMINTATULOT	371	986	986		0,0 %
Myyntitulot	29	157	157		0,0 %
Maksutulot					
Tuet ja avustukset	342	829	829		0,0 %
Vuoratuotot					
Muut toimintatulot					
TOIMINTAMENOT	-866	-1 491	-1 371	120	0,0 %
Henkilöstömenot	-737	-917	-687	230	0,0 %
Palvelujen ostot	-97	-518	-466	52	0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6	-25	-29	-4	0,0 %
Avustukset					
Vuokramenot	-24	-25	-3	22	-0,1 %
Muut toimintamenot	-2	-6	-186	-180	3,0 %
TOIMINTAKATE	-495	-505	-385	120	0,0 %

Pitäjäraatien toimintamenoihin on varattu 180 000 euroa.

Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelujen tavoitteet ja toimenpiteet

Kestävä kasvu

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
1.2. Koulutus ja osaava työvoima	Kuopio on houkutteleva 26.000 opiskelijan opiskelukaupunki. Yliopisto-opiskelijoista 40 % ja ammatikorkeakouluopiskelijoista 65 % työllistyy alueelle.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalvelut tarjoavat alan opiskelijoille esimerkiksi harjoittelumahdollisuuksia. Vastuualueen palveluja tuotetaan osaltaan myös alueen opiskelijoiden tarpeisiin.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
1.2. Koulutus ja osaava työvoima	Kansainvälisten osaajien osuus kasvaa 10 %:iin vuoteen 2035 mennessä. Osaajat työllistyvät alueelle ja integroituvat yhteisöön.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalvelut osaltaan mahdollistavat eri taustoista tulevien ihmisten työllistymisen. Kaupunginorkesteri on Kuopion kaupungin kansainvälisin työpaikka, jossa työskentelee henkilöitä useista eri maista, ympäri maailman.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
1.3. Kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen	Strategiset kaupunkikehityshankkeet, mm. Savilahti, Kuopio Plus ja kaupunkikeskustan kehittäminen vahvistavat vetovoimaa.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalvelujen tuottamat ja mahdollistamat palvelut vahvistavat osaltaan vetovoimaista kaupunkikeskustaa. Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalvelut osallistuvat vetoimaisen kaupunkikeskustan kehittämiseen.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
1.4. Vaikuttaminen ja tunnettuus	Aktiivinen vaikuttaminen ja verkostoituminen tukevat kasvua ja lisäävät tunnettuutta. Erityisenä painopisteenä saavutettavuuden edistäminen.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalvelut vaikuttavat osaltaan kaupungin tunnettuuden vahvistamiseen osallistumalla aktiivisesti eri laisten verkostojen toimintaan.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut

Elämänvoima

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
2.1. Laadukas kasvatus ja opetus	Lasten ja nuorten oppimistulokset paranevat ja oppimiserot kaventuvat.	Kirjastopalvelut edistävät oppimista kirjaston ja perusopetuksen OPSiin sidotun yhteistyösuunnitelman avulla. Lasten ja nuorten monilukutaito on oppimisen perusta ja luo kaikille yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
2.2. Osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat	Edistämme kaikkien asukkaiden liikunnallisia, kulttuurista ja sosiaalista aktiivisuutta sekä harrastusmahdollisuuksia tiiviissä yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Kuopio vahvistaa asemaansa Suomen johtavana urheilukaupunkina.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut edistävät kaikkien asukkaiden liikunnallisia, kulttuurista ja sosiaalista aktiivisuutta sekä harrastusmahdollisuuksia tiiviissä yhteistyössä kumppaneiden kanssa.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut

		Lisäksi palvelut vahvistavat kaupungin asemaa Suomen johtavana urheilukaupunkina toimimalla aktiivisesti alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa sekä kehittämällä urheilun vaatimia tiloja ja suorituspaikkoja.	
2.2. Osallistuvat ja hyvinvointia asukkaat	Painopisteenä ovat erityisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisemme päihde- ja mielenterveysongelmia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut ehkäisevät syrjäytymistä ja edistävät hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä tarjoavat eri kohderyhmille mielekästä päihde- ja ajanvietettä ja päihdeettömiä tapahtumia mielen hyvinvoinnin tueksi.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
2.2. Osallistuvat ja hyvinvointia asukkaat	Asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet palveluiden kehittämisessä lisääntyvät.	Kaikki yksiköt toteuttavat osaltaan Meidän Kuopio -osallisuusmallia ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä osallisuuden edistämiseksi.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
2.3. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	Edistämme hiilineutraalisuutta, ilmastokestävyyttä ja luontopositiivisuutta. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu ja saavutettava lähiluonto lisää asukkaiden hyvinvointia.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut toteuttavat osaltaan Viksu Kuopio -ohjelman mukaisia toimenpiteitä hiilineutraalisuuden, ilmastokestävyyden ja luontopositiivisuuden edistämiseksi.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
2.3. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	Edistämme kestävien ja viisaiden liikkumismuotojen (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely) käyttöä ja toimintaedellytyksiä. Kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuus on 30 % vuonna 2030.	Teatteri tekee yhteistyötä bussilipun muodossa kannustaen yleisöään kulkemaan julkisilla liikennevälineillä.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
2.3. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	Edistämme asukkaiden arjen turvallisuutta sekä viihtyisyyttä ja yhteisöllisiä naapurustoja kaupunginosissa, maaseututajamissa ja kylissä. Kuopiossa asuvat Suomen tyytyväisimmät asukkaat v. 2035.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut tuotetaan suurelta osin kunta-laisten lähipalveluina sekä palvelut vahvistavat toiminnallaan ja palvelutarjonnallaan arjen turvallisuutta eri asuinalueilla. Lisäksi palvelut edistävät tietoisuutta viihtyisistä ympäristöistä mm. tuottamalla ja ylläpitämällä monipuolisia näyttelyitä, tietopalveluita, tapahtumia, oppimisleikkejä, julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut

Muutosvoimainen työyhteisö

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
3.1. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja uudistumiseen motivoitunutta.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalveluissa työskentelee monipuolisesti eri alojen ammattilaisia. Henkilöstöä lisäkoulutetaan säännöllisesti.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
3.2. Palvelut ja rakenteet vastaavat tulevaisuuden tarpeita	Palveluverkosto ja -rakenteet vastaavat kaupungin kasvua. Toimimme yhteistyössä kaupunkikonsernin ja kuntakumppaneiden kanssa.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalveluiden palvelutarjontaa kehitetään asukas- ja asiakastarpeiden mukaisesti talouden raamien tarjoamissa puitteissa.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
3.2. Palvelut ja rakenteet vastaavat tulevaisuuden tarpeita	Digitalisaatio, uudet teknologiat, tiedolla johtaminen ja ennakointi sujuvoittavat palveluita ja päätöksentekoa. Palveluista 70–75 % on saatavissa sähköisesti vuonna 2035.	Liikunta-, kulttuuri-, ja yhteisöpalveluiden digitaalista saavutettavuutta kehitetään. Kirjastopalveluiden aineistot ja palvelut tarjotaan fyysisinä ja digitaalisina. Yhteisöpalveluiden vastuulle kuuluu kaupunkitasoinen hyvinvointitiedolla johtamisen kehittäminen. Pyrimme systemaattiseen hyvinvointitiedon keruun, raportoinnin ja viestinnän kehittämiseen digitaalisia palveluja kehittäen ja nivoen tietoa talouden suunnitteluun ja seurantaan.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut
3.3. Kestävä talous	Tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja kasvun edellytyksiä luovat investoinnit. Talous on kestävällä pohjalla v. 2027 eteenpäin.	Liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalvelut kehittävät palveluitaan ja niiden saavutettavuutta. Kasvavilla asiakasmäärillä on positiivinen vaikutus kaupungin saamiin tuloihin. Tuotannot suunnitellaan ja laskeaan tarkkaan. Tilojen ulosvuokraukset tehdään tuottavasti ja toimintoja kehitetään sekä palveluiden käyttöastetta kasvatetaan.	Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä (kpl) ★	16,6	18,1	9,5	17,6	17,9
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa (kpl) ★	132 326	145 388	71 451	120 000	145 000

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Teatterin ison salin täyttöaste (%) ★	78	63,5	63,8	85	85

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Kirjastopalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Fyysiset kirjastokäynnit (kpl)	1 235 513	1 366 091	626 630	1 300 000	1 200 000
Verkkoasiointikäynnit verkkokirjastossa (kpl)	1 295 957	1 559 573	838 874	1 200 000	1 400 000
Lainojen kokonaismäärä (kpl)	2 129 103	2 334 995	1 243 804	2 200 000	2 300 000
Nettokustannukset/laina (€)	3,0	2,9	2,7	3,2	3,0
Kirjaston aukiolotunnit	47 430	49 629	24 570	48 000	47 000
Tapahtumien ja koulutusten määrä					1 500
Nettokustannus/asukas (€)					52,2

Museopalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Näyttelykäynnit museokohteissa (kpl)	129 396	124 451	54 073	143 000	143 000
Museokohteiden aukiolotunnit	6 124	5 995	3 056	5 800	5 510
Järjestetty kokoelma-aineisto (kpl)	2 052 053	2 070 080	2 072 277	2 111 000	2 161 730
Alueellisen vastuumuseon (Kulttuurihistoriallinen museo) viranomaislausuntomäärät (kpl)					600
Nettokustannus/kävijä (€)					42,72
Nettokustannus/asukas (€)	46,75	48,34	22,97	49,03	47,86

Liikuntapaikkapalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Liikuntapaikkojen käyntikerrat (kpl)	1 582 922	1 839 187	1 020 794	1 750 000	1 900 000
Nettokustannus/asukas (€)					147

Yhteisöpalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Kino Kuvakukon ja Nilsin Mantun kävijöiden määrä (kpl)	28 103	25 063	14 201	25 000	25 000
Tapahtumat (kpl, yli 50 hlöä)	35	50	54	30	50
Tapahtumien osallistujat (hlö)	76 106	52 771	4 216	80 000	80 000
Avustukset €/asukas (€)	31,66	31,47	22,72	29,63	28,82
Asukastoimintaan osallistuvien määrä (hlö)	45 432	42 405	22 399	50 000	50 000
Asukastoimintaa järjestävien kumppaneiden määrä (kpl)	70	83		200	150
Nettokustannus/asukas (€)					49,31

Kaupunginteatteri

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Teatteritalon kaikki kävijät (kpl)	77 881	94 295	42 348	80 000	100 000
Omien tuotantojen katsojat					50 000
Omien tuotantojen esitysten määrä (kpl)	295	292	130	250	250
Muiden tapahtumien määrä (kpl)					250
Nettokustannus/teatteriesitysten (omat ja vierailut) katsoja (€)	74,21	57,48	62,13	64,28	69,82
Nettokustannus/asukas (€)					41,02

Musiikkikeskus

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Muiden tapahtumien kuin orkesterin konserttien kävijät (kpl)					60 000
Muiden tapahtumien kuin orkesterin konserttien määrä (kpl)					120
Musiikkikeskuksen nettokustannukset / muut kuin orkesterin konsertin kävijät (€)					10,80
Musiikkikeskuksen nettokustannukset / asukas (€)					5,07

Kaupunginorkesteri

Mittari	TP 2023	TP 2024	30.6.2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Salien omien konserttien täyttöaste (%)					80
Omien konserttien määrä (kpl)	209	205	130	150	240
Omien konserttien kuulijat (kpl)	31 481	41 618	18 343	30 000	50 000
Orkesterin nettokustannukset / omien konserttien kuulijat (€)					87,28
Orkesterin nettokustannukset / asukas (€)					34,19

Investoinnit 2026

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN KONEET JA KALUSTO - INVESTOINNIT	TA 2026 esitys	Tietokone- ja viestintälaitteet (sis. av-välineet)	Koneet ja kalusto
Kino Kuvakun peruskorjauksen kalustohankinnat	100 000		100 000
Museokeskus: AV-laitteet (Kuopion museo)	59 000	59 000	
Museokeskus: Kalustohankinnat	12 000		12 000
Museokeskus: Valaisimet (Kuopion museo)	40 000	40 000	
Museokeskus: Taidemuseo kalustohankinnat	30 000	30 000	
Museokeskus: Taidemuseo kokoustekniikka	15 000	15 000	
Museokeskus: Kuopion museon markkinointi- ja infonäyttö/-näytöt	100 000	100 000	
Liikuntapaikkapalvelut: Kalustohankinnat	100 000		100 000
Kansalaisopisto: Opetuskaluston ja laitteiden päivittäminen	10 000	10 000	
Kansalaisopisto: Luokkien kalusteiden uusiminen	15 000		15 000
Musiikkikeskus: Soitininvestoinnit	113 000		113 000
Musiikkikeskus: Valo- ja äänentoistotekniikan päivitys	186 000	186 000	
Musiikkikeskus: Konferenssitekniikan päivitys	25 800	25 800	
Musiikkikeskus: Kalustohankinnat	128 000		128 000
Kaupunginteatteri: Kalustohankinnat	141 750	104 250	37 500
Yhteensä	1 075 550	570 050	505 500
Museokeskus: Taidemuseon taideteosinvestoinnit	80 000,00		80 000,00